

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udvalgte værker

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Udvalgte værker", i Blicher, Steen Steensen: *Udvalgte værker*, Gyldendal, 1982-83, s. 427. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blich07-shoot-idm139805836493952/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte værker

Ligprædiken

Randers Avis 15. juni 1826. Signeret Noctua (natugien). Et af Blichers mange stærkt engagerede indlæg om grækernes frihedskamp mod tyrkerne i 1820'erne.

- 272 Misolonghi: Mesolongion (italiensk Missolonghi) erobredes af tyrkerne 22. april 1826 efter flere års belejring. Forsvarsmandskabet sprængte sig selv i luften sammen med de indtrængende tyrker. Indbyggerne myrdedes eller solgtes som slaver
- Echo: henrydning til den græske myte om Echo som henteseredes af ulykkelig kærlighed, så bare lyden blev tilbage
- Den betrængte Græker ... sparkedes tilbage ...: Eutopas kristne stater havde boldt sig passive under krigen. Først efter Mesolongions og Athens fald greb England, Frankrig og Rusland ind
- mereere decenter: ds med værdighed
- Africas Barbarer: 1824-28 deltog Ægypten i krigen på tyrkisk side
- Saalænge Frankrig staaer ...: franske officerer havde medvirket ved opbygningen af den ægyptiske hær
- 273 Janitskaren: janitsharer, tyrkiske infanterister
- Ipsara: det tyrkiske navn for Psara, græsk klippeø i Ægæerhavet
- Gisur: vanetro, kætter, tyrkisk øgenavn på alle ikke-muhammedanere
- Den høje Port: Porten, den tyrkiske regering
- forhungrede Fabrikarbejdere: der tænkes antagelig på de engelske hvis forhold Blicher berører i en senere opsats („Engelske Retsforhandlinger“, 1827)
- landflygtige Højlændere: som straf for støtte til Charles Edward Stuarts opstand i 1745-46 forvistes mange skotter til Amerika
- 274 Hån mod Hestehalen: tyrkerne brugte hestehalen som ærestegn og som hjelmprydelse
- acceptere, honorere og betale a vista: modtage og betale [veksel] ved forevisning

Danmarks nærværende Tilstand

Randers 1828. Trykt hos S. Elmenhoff. Udkom 1. november. Den fulde titel er: Danmarks nærværende Tilstand kortelig fremstillet i Anledning af Deres kongelige Højheders, Prinds Frederik Carl Christians og Prinsesse Wilhelmina Maries, Formøling den første November 1828.

- 275 Prinds Frederik Carl Christian: den senere Frederik VII
- Prinsesse Wilhelmina Marie: datter af Frederik VI; hendes ægteskab med Frederik opløstes reelt 1834 og formelt 1837
- „Ingen er ret tilfreds ...“: Horats' Satirer I (o. 33 f.Kr.)
- Radicaler: engelske fortalere for en frisindet parlamentsreform og for sociale reformer
- Carbonarer: kultsviere, progressivt politisk parti i Italien
- Agraviados: de misfornøjede, reaktionær oprørsbevægelse i Spanien
- 276 „Den bedste Regeringsform ...“: Alexander Pope, Essay on Man (1733)
- Lacodæmon: Sparta
- 277 Jeg jubler over ...: i det følgende refereres til begivenheder i den græske oldtid
- Helos: kystby på Peloponnes. Herfra antoges heloterne, spartanernes slaver, at stamme
- 278 apriorisk: bygget på rent logiske grunde, uden erfaringsgrundlag
- Collegier: regeringskollegier, enevældens øverste forvaltningsmyndigheder. Jfr. artiklen „Sammenligning mellem Collegial- og Ministerial-Bestyrelse“, side 314
- offentlig Tortur: adgangen til at anvende tortur begrænsedes stærkt under Struensees reformer, men ophævedes ikke fuldstændig før 1837
- palliativ Tvangsmiddel: palliativ er her anvendt i betydningen tilsøvet
- 279 Habeascorpuslov: Habeas-Corpus-Act, engelsk lov af 1679 som indeholder regler for borgernes retssikkerhed
- Factioner: sammenvotter, politiske partier
- Den executive Magt: den udøvende magt
- 280 Corporation: selskab, lav
- oligarchisk: som fremmer nogle fås interesser
- Oppebørsler: skatter og afgifter
- ursurperede: tilranede
- 281 den saturniske Periode: lykkelig periode, opkaldt efter guden Saturnus
- Sønderrivelsen af et Baand ...: den påtvungne ophævelse af unionen mellem Danmark og Norge
- 282 besværlige Rigsbankrenter: rente (6½ procent) af en hæftelse som ved oprettelsen af Rigsbanken i 1813 blev lagt på al ejendom
- 283 Ingen kan slippe ...: skoleloven af 1814 indførte almindelig undervisningspligt
- At Slaveriet ... blev aldeles udrøddet: urigtigt; slaveriet ophævedes først i 1848. Der tænkes på forbudet mod slavehandel fra 1792
- den legemlige Dannelse: i 1828 blev gymnastik påbudt i alle skoler
- Fattigforsørgelsen: jfr. note til side 238. Ved anordningerne gjordes betleri strafbart

Noter

- 284 Landhuusholdningsselskabet: oprettedes 1769
Læste- og Qvægavlens Forbedring: se side 102 ff.
- 285 de lærde Forberedelsesskoler ...: reformen er fra 1809
- 286 Hygæas Tjeneste: sundhedsvæsenet
Arrondissement: distrikter
Vaccinationen: tvungen vaccination mod kopper indførtes 1810
Opfindelsens Fødeland: vaccinationen blev opfundet ca. 1775 af den engelske læge Edward Jenner (1749-1823). Blichers far, Niels Blicher, vaccinerede mod kopper fra 1790
de Brandlidte: ved forordninger af 1761 og 1793 oprettedes brandforsikring for henholdsvis løbstædernes og landdistrikternes bygninger
Skovene ... ere tagne under offentlig Skyts: forordningen om fredskov er fra 1805
- 287 Ørkener beplantede af Kongen selv: se side 118
Ariathema: bandlysning
Pyrenæermarschen; fransk revolutionssang, oversat af P. A. Heiberg, som også oversatte Marschblaisen
„Frihed paa den hele Jord“: fra sangen „Druen voxer paa vor Klode“ i Enevold Falsens syngestykke „Dragedukken“ (:797)
Umtriebe: agitation, intriger; brugt i forbindelsen „demagogische Umtriebe“ om de tyske studenterforbund (Burschenschaften) som opstod under Napoleonskrigene 1813-14 og blev forbudt i 1819
Demagoger: demagog er hér brugt i den egentlige betydning: folkefører, politiker som taler de brede lags interesser
paastandløse: fordringsløse
- 288 tvende Grene ...: prinsen og prinsessen havde fælles oldefar (Frederik V)

Medens vi endnu have

Randers Avis 17. juni 1830

- 289 i Provindsen: Frederik VI var på rundrejse i Jylland i juni 1830, besøgte Randers 15. juni
en politisk Pennesfejde: diskussion mellem de to tidsskrifter om James Mills bog *Essays on Government* (1825)
Caligula: romersk kejser 37-41, berøgt som gråson despot
Nero: romersk kejser 54-68, berøgt for sin ødselhed og gråsonhed
Nationalconventet ... Robespierre: revolutionsregeringen i Frankrig 1792-95. Robespierre var konventets faktiske leder 1793-94